

vidi, da mu u ovom odsudnom času nema spasa ni u radikalizmu, ni anarhizmu ni nihilizmu, ni boljševizmu. Što će na to naša Crkva? Crkva će i dalje zabacivati ložina načela; ona će se i dalje boriti protiv svakog tajnog terorističkog udruženja. Zajednički neprijatelj to ne može da zapriječi. Crkva ne će nikada dokinuti svoju zabranu protiv framazunstva. I P. Muckermann D. I. vidi u novijoj fazi framazunstva popuštanje; i on misli, da se framazuni, osobito oni latinske rase, sada plaše boljševizma, kojim je sva Evropa minirana. Muckermann piše u »Rimskoj svjetskoj korespondenciji«, da je taj strah naveo i bečke framazune Dr. Reichla i Dr. Lennhoffa, pa i američanskog framazuna Ossiana Langa, te su ponizno krenuli u Canossu.

Naravno iz novije taktike framazunstva mi katolici ne smijemo očekivati spas svoga naroda; najmanje to smijemo očekivati skrštenih ruku. Danas je žalosna činjenica, da su radničke mase i ogromni dio inteligencije samo po imenu kršćani. Tko će tu pomoći? U prvom redu katolički svjetovnjaci, osobito akademski izobraženi katolici. Gdje su kod nas Katolički sastanci? Počelo se s Euharistijskim i bilo je krasnog ploda. A sada? Prestalo se, kao da smo se umorili u vinogradu Gospodnjem. Gdje su Marijanski sastanci? Mase treba uzbibati, oduševiti; javnosti valja govoriti o konfesijonalnim školama, o slobodi svete Crkve, nastupiti protiv civilnog braka, sektarstva; puku valja javno progovoriti o misijama među poganima, o katoličkom dnevniku, o položaju katolika u državnoj službi. Hiljadu pitanja visi nad glavom katolika i u SHS, a oni ih ne vide ili barem šute kao da ih ne vide.

Ante Alfirević D. I.

E U G E N I K A.

Nedavno je Marije Missoroli napisao u svom djelu »Amore e Fame« (Roma 1928.) ove riječi: »Postoji li možda kakov tajni zakon, koji regulira odnose između rase, naroda, ljudi? Ako postoji takov zakon, kojoj znanosti pripada? dali povijesti ili prirodoslovlju?« To pitanje vrijedi toliko, koliko ono, što ga je Edip Sfingi protumačio. I eugenika je znanost; teško je opredijeliti, u koju vrst znanosti spada. Možemo ipak kazati, da je to politika znanosti. Bilo kako mu drago, moramo upozoriti svoje čitaoce, da se u ovoj znanosti pretjeruje.

Pretjeruje? Dakako.

A. Anile je u »Nuova antologia« (Roma) u broju 1. lipnja 1928. upozorio, kako se u Italiji zloporabi tu znanost. On piše: »Nije falilo prije, pa ne fali ni danas pretjeranih liječnika, koji otvoreno vele, da je nužno ograničiti broj poroda u brojnim obiteljima. Zašto? Jer da je to u prilog poboljšanja rase. Ti su

nastupili s međunarodnim Neo-Maltuzijancima, koji su se organizirali u moćnom »Birth Control League«. Od jednog kraja našeg poluotoka do drugoga širile su se brošure u prilog maltuzijanizma. Ipak je prevladala pamet, pa su sada ti liječnici zapustili takav nastup. Sada više ne rade, da se porod umanji, nego traže liječničke pregledbe prije ženidbe u prenapučenim općinama; hoće da zapriječe porod zlikovcima«.

Eugenika hoće da poboljša rasu, nova pokoljenja i to na temelju descententalne teorije i nauke opata Mendela o naslijeđu. No jesu li sigurne formule naslijeđa, kakove je Mendel otkrio? Ta sam je Mendel opazio, da zakoni slijeđa imaju svoje oscilacije. Tako čitamo i u djelu »Storia naturale di Casa Medici«, što ga je napisao G. Pierracini, kako su Piero di Lorenzo i njegov sin Duca d' Urbino bili suludasti i ipak je od njih potekla velika Katarina.

Eugenika ne će da dozvoli ženidbu suludastim ili slabim pojedincima, jer da se od njih rode slabići u tijelu i duši. To ne stoji. Nedavno je jedan francuski liječnik dokazao, da je većina velikih umova imala roditelje hereditarno luetične ljude. Da je eugenika bila nekoć u modi, bila bi ona spriječila prokreaciju roditeljima Beethovena, Pascala ili kog drugog velikana. Mati je Alberta Dürreera imala 18 djece i bila bolešljiva. Moderna bi eugenika bila naredila takovoj majci, da ne smije više imati djece i glasoviti slikar ne bi bio došao na svijet. Lombroso u svojoj teoriji pretjeruje, ali je ipak regbi činjenica, da nešto abnormalnosti daje velikane. To je i neuropatolog Möbius pokazao na Goetheu. I Manzoni je imao na sebi nekih pojava sličnih epilepsiji; Leopardi je bio loše vanjštine i grbav.

Pametno stoga opominje svoje Talijane upravo sam Anile. On dovikuje liječnicima i socijalnim eugenetičarima: »Pustimo, neka zemlje, u kojima je manje kulturnih predaja i iskustva proglaše, da je nužno stvoriti čistu čovječju krv, kako su to ustvrdili za biljke i životinje. Počekaјmo i pazimo na uspjehe. Sudeći pak po onome, što nam je poznato, nema tu ništa utješljiva. Nekoјi su engleski liječnici pred malo godina postigli, te su nastale nekoје obitelji, koje su točno vršile njihove propise. Prema tome su ti sretni roditelji mogli očekivati, da će iz djeteta nastati nadčovjek. Čak i sjeverna je Amerika, koja se podvrgla najokrutnijim praksama, kakova je sterilizacija nevrijednih ljudi, započela pametnu reakciju. Ovih je dana Artur Jacobson objelodanio u New-Yorku *Some revaluation Genius* i veli u tom djelu: »Genij se rada iz abnormalnih društvenih elemenata, a nikada i nikada (never! never!) iz eugenistički dobro rođenih« (133 — 2) Anile ima pravo. U našoj naravi ima nešto, što imuni-zira čak i baštinjene psihopatije.

Anile ide i dalje, te ovako zaključuje: »Najveći dio faktora, koji na nas djeluju, ne potpadaju našem mjerenju. Stoga ni liječnici, pa bili oni i socijalni liječnici, nemaju pravo, da ograniče čovječju slobodu i to radi rezultata, koji se zapažaju na životinjama. Mi

nijesmo bili manji, kada su nam falile takove mjere. Mi smo postigli vrhunac kulture, kada su se naše energije slobodno razvijale, ako su samo nekoje vanjske okolnosti pogodovale. U tom je smislu Hegel promatrao Sredozemno more i kazao, da je i more metafizično. Naš je najbolji posao, ako poboljšamo okolnosti, te malo pomalo odstranimo ubitačne čimbenike, koji loše djeluju na naš organski otpor; ako higijenske propise proširimo i na pučke mase. Državnik može da se jedino na to sa sigurnošću osloni. To je široko polje djelatnosti, jer je čovjek takove naravi, da odmah klone, netom nema prigode za borbu. Tako se eno i kod radnika pojavljuju nove psihoze, kada je socijalno predobro opskrbljen. Imamo čitav niz socijalnih bolesti, protiv kojih se valja boriti, a to su bolesti dobrostanja. Za čovjeka nema druge veće pogibelji negoli je: biti izvan pogibelji» (333)

Kako su uputne ove riječi! Ovo moraju uvažiti i kod nas oni liječnici ili nacionalni ekonomi, koji bi htjeli da se i kod nas uvede ruski zakon o tobožnjoj zaštiti majki, a u sebi nije drugo nego grubo ograničenje poroda.

Kod spomenutih Anileovih riječi i nehotice nam se nameće misao: Kako pametno postupaa katolička Crkva, što ne krati ženidbu drugim osobama nego samo do trećeg stupnja rodstva (u kolateralnom pravcu, u direktnom pravcu neograničeno) i drugog stupnja u svojti (te publica honestas u drugom stupnju, duhovno srodstvo i crimen ex adulterio. Codex j. can. Can. 1042). Ludost, kod koje mladić ili djevojka ne znaju što je ženidba, već po sebi ukida i pojam ženidbe, stoga Crkva ne dozvoljava ženidbe ludim osobama. Tekom je vjekova Crkva morala da izdrži jake napadaje na ovu svoju praksu. Jedni su htjeli dokinuti kao sada boljševici u Rusiji svaku zapreku; drugi evo u ime moderne eugenetike zagovaraju pretjerano ograničenje slobode. Vjekovi su Crkvi dali pravo. A sada je utješljivo, da trijezna znanost diže glas u prilog katoličke Crkve.

UREDNIŠTVO „ŽIVOTA“ A.
ZAGREB 1/147

SAVREMENA POTREBA.

Razne struje.

Zadnjih se godina u stranim kat. revijama dosta živo raspravljalo u raznim ascetskim naukama i metodama: o njihovoj ispravnosti, potrebi, koristi i praktičnoj primjeni na savremeni kršćanski život. Ova zanimiva i utješljiva pojava pokazuje vječnu mladost, neiscrpivu puninu i bogatstvo kršćanskog ethosa; živi je svjedok neugasive, uvijek svježje i snažnje čežnje za Bogom, koja i u noći današnjih nesređenih prilika neumorno traži puteve k Svjetlosti vječnoj.